

Casus 1.1 Afval is voedsel...

De Telegraaf

25 september 2010 zaterdag

Nederlandse bedrijven en instellingen nemen het voortouw in een wereldwijde kringloopbeweging 'Cradle to cradle'-principe maakt einde aan verspilling grondstoffen 'Groene' miljarden projecten staan in de steigers

Voor degenen die de toekomst van de mens op aarde somber inzien, is er nieuws: het Cradle to Cradle Innovation Institute is geboren. Klein van opzet en volledig gefinancierd door 750.000 euro aan Nederlands geld heeft het maar één bescheiden, simpele taak: de wereld redden. Hoe? Door ons te leren afval om te zetten in voedsel en dat het liefst met schone energie. Cradle to cradle heet het concept; van wieg naar wieg. Onmogelijk? Absoluut, althans, op dit moment. Maar aangezien Brad Pitt, Bill Clinton, Apple, Arnold Schwarzenegger en Philips er al voor gaan, wordt het misschien wél werkelijkheid. Nederland loopt warm, miljardenprojecten staan in de steigers, dus waarom langer wachten?

Let's cradle!

VENLO, zaterdag Philips verkoopt al een stofzuiger die deels gemaakt is van petflesdoppen, afgedankte vloerbedekking en niet-eetbare maïs. In Venlo verrijst op dit moment een gebouw dat straks meer stroom opwekt dan het verbruikt. En dan is er ook nog een leuk idee voor kinderen: een ijsje waarvan de verpakking niet alleen biologisch volledig afbreekbaar is, maar ook vol met zaden voor mooie bloemen zit. Wie dat papiertje in de vuilnisbak mikt, krijgt straf, want dit soort 'afval' dump je nergens beter dan in de natuur...

Het is zomaar een greep uit de ongekende mogelijkheden van de cradle to cradle-filosofie van de Amerikaanse architect William McDonough en de Duitse chemicus Michael Braungart. Het duo nam de natuur als voorbeeld. Al het afval van bomen, planten, insecten en dieren wordt in een oneindige cirkel van recycling voedsel voor de kringloop waarin ze leven. In de menselijke economie, zeker de westerse, worden grondstoffen en energie daarentegen in hoog tempo omgezet in afval waar we vervolgens niet meer naar omkijken. Het revolutionaire aan cradle to cradle (C2C) is dat ons afval ook 'voedsel' wordt: grondstoffen die oneindig kunnen worden hergebruikt. En als dat op termijn dan ook nog gebeurt met energiebronnen als zon, wind en biomassa, is de cirkel rond: er is geen vervuiling en de aarde raakt niet uitgeput door onze toenemende vraag naar grondstoffen.

Afval is voedsel

Voorbij de enorme wolk aan doemverhalen over een uitgeputte planeet, enorme overbevolking en een gigantisch energietekort op komst, gloort ineens een prachtige horizon. Als we geen steeds schaarser wordende grondstoffen meer weggooien, lossen we veel problemen op. En ook heel mooi: in de visie van McDonough en Braungart is de mens niet langer de absolute kampioen milieuvervuilen die krampachtig moet proberen zijn negatieve stempel op Moeder Aarde zo klein mogelijk te houden. Integendeel, blijf vooral lekker consumeren is hun credo, maar dan wel cradle to cradle.

Betoverd

Het idee heeft mensen betoverd. Het nieuwe C2C-instituut is deze week gepresenteerd op het Clinton Global Initiative. Filmster Brad Pitt ondersteunt de heropbouw van New Orleans door er cradle-to-cradlehuizen te laten bouwen. Gouverneur van Californië, Arnold Schwarzenegger, heeft het instituut naar zijn staat weten te halen en werkt momenteel aan ambitieuze wetgeving die het pad moet effenen voor een economie op C2C-leest. Autogigant Ford liet zijn immense fabrieksterreinen herinrichten volgens de principes van cradle to cradle en verdient eraan. Het lijkt een Amerikaans verhaal, ware het niet dat C2C nergens meer wordt omarmd dan in Nederland. En dat heeft te maken met de documentaire *Afval is Voedsel* die journalist Rob van Hattum maakte voor het tv-programma *Tegenlicht*. Uitgezonden in 2006, sloeg het in als een bom. Er ontstond C2C-koorts. De bedenkers werden overladen met uitnodigingen. In de provincie Limburg leidde de kennismaking tot spraakmakende projecten. De Floriade 2012 in Venlo wordt nu gebouwd vanuit cradleprincipes, evenals het aanpalende bedrijvenpark Klavertje 4 met vijfduizend hectare grond. Maastricht huurde architect McDonough in om het gebied cradle to cradle te helpen herinrichten dat vrijkomt door het ondergronds gaan van de snelweg A2. Een Maastrichts advocatenkantoor organiseerde het eerste Let's Cradle-congres ter wereld. Het Limburgse papierbedrijf Van Houtum raakte zo geïnspireerd, dat het besloot 's werelds eerste C2C-toiletpapier te gaan maken. Maar ook elders in Nederland gingen bestuurders los. De Alsmeerse wethouder Adri Duivesteyn maakte zich sterk voor de bouw van liefst zestigduizend woningen volgens de C2C-filosofie. De eilanden van Noord-Nederland verenigden zich onder de naam C2C-Islands. Bedrijven als Philips en de afvalverwerker Van Gansewinkel Groep startten intern met cradle-to-cradlestudiegroepen.

'(...) Stel dat je twee huishoudelijke apparaten hebt die qua prijs en kwaliteit gelijk zijn en de een is cradle to cradle en dus herbruikbaar en de ander niet. Welke neem je dan?'

Daar hoeft Ingrid Zeegers, directeur duurzame businessontwikkeling bij Philips, niet lang over na te denken. Zij is de afgelopen jaren de drijvende kracht achter veel C2C-activiteiten waarmee de fabrikant overigens voorlopig niet naar buiten treedt. De strategie richt zich op het verkopen van energiezuinige producten. Philips heeft zich ten doel gesteld dat het

energieverbruik van al zijn apparaten in 2015 vijftig procent lager moet liggen dan nu. En dus wordt nu al afgetrapt met ledlampen die zeventig tot negentig procent besparen, een strijkijzer met twintig procent minder verbruik, een stofzuiger die met een derde minder stroom uitstekend zuigt en – wel degelijk een redelijk verstopt C2C-product – de Econova 42 led-tv; zestig procent zuiniger dan conventionele platte tv's, maar ook voor zestig procent gemaakt uit gerecycled aluminium, met honderd procent herbruikbaar verpakkingsmateriaal en een afstandsbediening op zonne-energie.

Trots

'Ik ben ontzettend trots op deze tv', zegt Zeegers. 'Met de cradle-to-cradleprincipes voor ogen hebben we hem ontwikkeld. Dat wil niet zeggen dat hij C2C is, want zover zijn we nog lang niet. Bij een stoel kun je dat nu al wel doen, want dat is een eenduidig en overzichtelijk product, maar een tv is heel complex en bestaat uit duizenden stoffen. In deze tv hebben we bijvoorbeeld de pvc en de broomvlamvertrager vervangen door alternatieven die beter zijn voor de gezondheid. Consumenten vragen daar ook om. Ze worden kritischer: wat zit er allemaal in die apparaten?' Naast de tv staat er meer moois op de rol: een koffiezetapparaat en een waterkoker bijvoorbeeld die recyclebaar zijn.

Wie ook superpositief is: Nina Tellegen, directeur van Stichting Doen. Deze aan de Postcode Loterij gelieerde organisatie doneert het hele startkapitaal van 750.000 euro voor het Cradle to Cradle Products Innovation Institute. Dat wordt de kennisbank voor de ontwikkeling van C2C-producten. Bedrijven kunnen er tegen betaling gebruik van maken.

Copyright 2010 De Telegraaf
All Rights Reserved

- 1 Geef het principe van het Cradle-to-Cradle-concept (C2C) weer.
- 2 Zoek op internet een aantal voorbeelden van producten of concepten waarin (beweerd wordt dat) het C2C-principe is toegepast. Bespreek ze in het kort. Wordt het C2C-principe hier naar uw mening daadwerkelijk toegepast? Motiveer uw antwoord.
- 3 In het artikel wordt gesuggereerd dat het C2C-principe de oplossing is voor de grote problemen waar we ons als bewoners van de planeet voor gesteld zien. Lang niet iedereen is het eens met deze gedachte. Zet aan de hand van een zoektocht op internet de voor- en nadelen van het C2C-principe op een rij.
- 4 Een van de klassieke vooronderstellingen van de economische wetenschap is dat de mens een 'schier' oneindig aantal economische behoeften heeft. Het is de taak van het (internationale) bedrijfsleven in deze behoeften te voorzien. Als er al sprake is van schaarste, dan is deze relatief, maar niet absoluut. Dat wil zeggen dat verondersteld wordt dat de grondstoffen-voorraad toereikend is om die economische behoeften te bevredigen.

Het C2C-principe lijkt tegemoet te komen aan de oorspronkelijke gedachte dat absolute schaarste niet bestaat en dat we 'vooral lekker moeten blijven consumeren'. Wat is uw mening daarover?

- 5 Bekijk de documentaire *Afval is Voedsel* (www.uitzendinggemist.nl) en ontdek op welke wijze Ford en andere producenten die in de documentaire aan het woord komen, verdienen aan C2C.
- 6 In de tekst valt een aantal keren de term 'recycling'. Wat dient daaronder in het kader van het C2C-principe te worden verstaan? Voldoen de in het artikel genoemde door Philips geproduceerde goederen hieraan?
- 7 Reageer op de volgende stellingen:

Recycling zoals bedoeld in het kader van het C2C-principe is alleen interessant als het kosteneffectief kan worden uitgevoerd. Dat wil zeggen dat het niet duurder mag zijn dan het aanschaffen van grondstoffen die niet door recycling zijn verkregen.

Als het verkrijgen van grondstoffen door middel van recycling, zoals bedoeld in het kader van het C2C-principe, duurder uitvalt dan het kopen van 'nieuwe' grondstoffen, moet de overheid ingrijpen door gerecyclede grondstoffen goedkoper te maken.